

P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos

I N F O R M A C I J O S

Nr. 2.

1951 m. gegužio mėn. 1 d.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE.

Lietuviai tremtiniai, lygiai kaip ir vokiečiai pabėgėliai, bėgdami nuo karo šmėklos į vakarus, pirmiausiai sustojo artimiausiuose rytams kraštuose. Tokiu būdu anglų zonos kraštuose, kuriuos užplūdo masės vokiečių pabėgėlių, ir lietuvių yra daugiausia. Neturtingiausi Vokietijos kraštai, Schleswig-Holsten'as ir Žemut. Saksonija, be didesnės pramonės, su gana kintais didesniais miestais, užtvindinti pabėgėlių miniu, kurios prasibrovė arba buvo nukreiptos į mažiausius kaimelius, į tolimiausius užkampius. turi globoti palyginti didžiausią lietuvių skaičių.

Lietuvių tremtinių būklė čia yra visų blogiausia. Kraštų administracija, neturėdama užtektinai lėšų, taupo kiekviename žingsnyje ir galvoja tik apie tai, kad neišleidus tremtinių reikalams nei vieno pfenigio viršaus. Čia stovyklose gyvenantiems skaitomos aukščiausios butų nuomos ir jas tremtiniai iš vargingų pašalpių turi sumokėti. Jie turi sumokėti už visa: butą, kurą, šviesą ir vandenį ir iš mažos pašalpos dar pragyventi. Darbo galimybių tremtiniams nėra jokių ir čia 99% lietuvių, ar net daugiau, yra bedarbiai.

Nežiūrint skurdžiausių pragyvenimo sąlygų, čia lietuvių bendruomenė yra pavyzdingiausia, labiausiai susiorganizuota, disciplinuota. Iš čia centro organams tiksliausiai kiekvieną mėnesį teikiamos žinios apie lietuvių bendruomenės vienetus ir rankami solidarumo mokesčiai. Čia ir privačiai gyvenantieji lietuviai yra geriausiai susiorganizuoti ir išsilaikė seniūnijose per visus pokario penkeris metus, nežiūrint to kad pradžioje lietuvių bendruomenės centrai, labiausiai susiję su didelėse stovyklose gyvenančiomis lietuvių bendruomenėmis, mažai arba net ir visai nesirūpinavo po kraštus išsisklaidžiusiais mažesniais privačiai gyvenančių lietuvių, pirmoje eilėje klaipėdiečių ir prūsų lietuvių, vienetais.

Amerikiečių zona dabar pergyvena kraustymų iš vienos stovyklos į kitą ir skaidymo didesniųjų bendruomenių į mažus, po kraštus išblaškytus būvėlius arba net atskiras šeimas laikotarpį. Krašto Valdyba kiek įmanydama kovoja prieš šią tendenciją, kuri trukdo organizacinį darbą, sunkina šalpos darbą ir vaikų mokslinimą, bei neša kiekvienam lietuviui dar didesnę vargą. Bekraustant, lietuviai patenka į vis blogesnes sąlygas, o bendruomeninis gyvenimas darosi kaskart mažiau įmanomas ir išlaikomas tik pasišventimau tiek centriniuose organuose, tiek pačiose vietovėse.

Vokietijoje dar yra 155 vietovėse 10.271 organizuotu lietuvių. Kraštais ir zonomis jų paskirstymas yra toks:

Stovyklose gyvenantieji:

1. Schleswig - Holstein	13 vietovių	1332 lietuviai.
2. Niedersachsen	12 "	1252 "
3. Nordrhein-Westfalen	4 "	262 "
viso	29 vietovės su	2396 lietuviais

Privačiai gyvenantieji:

1. Schleswig - Holstein	32 vietovės	1940	lietuvių.
2. Niedersachsen	22 "	1320	"
3. Nordrhein - Westfalen	10 "	275	lietuviai
	viso	64 vietovės su	3435 lietuviais
Viso Britų Zonoje	93 vietovės su	6531	lietuviu.
1. Bavarija	33 vietovės su	2355	lietuviais.
2. Hessen	1 "	su 200	lietuvių.
3. Wuerttemberg - Baden	3 "	su 301	"
Viso JAV Zonoje	47 vietovės su	3356	lietuviais
Viso Francūzų Zonoje	15 vietovių su	534	lietuviais

Nežinint nuolatinės emigracijos, lietuvių skaičius per paskutiniuosius metus vis laikosi 10.000 - 11.000 ribose. Vyksta nuolatiniai, nors ir nedideli, pakitėjimai. Vienos seniūnijos dingsta. Jų vieton susibūri kitose vietovėse lietuviai į seniūnijas su keliolika ar net keliomis dešimtimis narių. Pavieniai lietuviai vis dažniau po keleriu metų kreipiasi pirma kartą į Krašto Valdybą, norėdami įsijungti į lietuvių bendruomenę arba gauti materialinės pagalbos bei patarimų.

AUKOS VASARIO 16. GIMNAZIJAI IR VARGO MOKYKLOMS VOKIETIJOJE

1951 m. balandžio mėn.

Iš J. A. Valstybių pinigais:	1. Iš BALF'o	dol. 1249,00
	2. " Busivien. Liet. Amerikoje...	" 100,00
	3. " Vl. Puko, Rockford, Ill.	" 60,85
	4. " P. Viscinio, Brockton, Mass "	" 57,00
	5. " "Liburėlio" D-jos, Detroit "	" 25,00
	6. " P. Sutkaus, Chicago, Ill.	" 25,00
	7. " F. M. E., Whitehouse Station "	" 10,00
	8. " Ep Skirmantų, Sacramento, C. "	" 5,00
	9. " P. Prekerienės, Brooklyn.	" 5,00
	10. " J. Vaichio, New York, N. Y.	" 21,00
	11. " vieno asmens, J. A. V.	" 1,

siuntiniai:

1. Miss A. Rūgytė, Wilmette, Ill	4	siuntinius
2. Mr. A. Dabšys, Hollywood	2	"
3. Miss A. Motieginaitė, Chicago	1	"
4. Mr. F. Šlekys, Newark, Ohio	1	"
5. Mr. K. Pliuskonis, Phila	2	"
6. Miss V. Uselis, Chicago	2	"

Iš Anglijos. Pinigais per D. B. L. S-gos C. V-bą..... £ 12.5.7.

siuntiniai:

1. Mr. V. Paulionis, Londone	1	siuntinį
2. Mrs. Smith, Glasgow	1	"
3. Mrs. Schneider, Glasgow	2	"

Iš Australijos. Pinigais per "Australijos Lietuvio" Redakc. £ 10.0.0.

Iš Kanados. Pinigais per Maž. Liet. Bič. D-giją /per Dr. Gerutį/ dol. 46,40

Mieliems aukotojams už gilų atjautimą ir meilę lietuviškam jaunimui tremties mokyklose Vokietijoje nuoširdus lietuviškas ačiū.

I- VOKIETIJOS VARGO MOKYKLŲ GYVENIMAS.

Vasario 16 gimnazija.

- Vokiečių savivaldybė paskyrė gimnazijai pusės hektaro sklypą, kur gimnazijos mokiniai turės progos pasilavinti daržininkystėje, naudingai praleisti laisvalaikį ir išsiauginti sau maistui daržovių. Šiam darbui vadovaus agr. Bertausius, kuris Lietuvoje buvo žemės ūkio mokyklų mokytojas.
- Anglijos katalikų moterų sąjunga, /Catholic Women's League/ kurios atstovės Vokietijoje labai vertina mūsų gimnaziją, paskyrė premijas geriausiems klasėse anglų kalbos žinovams. Ruošiamasi iškilmingam premijų įteikimui.
- Anglijos skautės yra vienos iš nuširdžiausių mūsų gimnazijos rėmėjų. Jos renka ir siunčia gimnazijos moksleiviams drabužių, maisto produktų ir šiaip gyvenime reikalingų dalykų. Jų rūpesčiu 5 mūsų gimnazijos mokiniai kviečiami šios vasaros atostogas praleisti Anglijoje, skautų šeimose. Pažymėtina, kad šitokia proga pasinaudoti galės tik 15 jaunuolių iš visos Vak. Vokietijos. 73% šio skaičiaus skiriamų vietų lietuviams - labai simpatingas priešiškumo ženklas.
- Nauji mokytojai:
Kun. P. Girčius, baigęs Romoje aukštuosius mokslus, atvyko į Diepholz'ą. Gimnazijoje kun. Girčius yra kapelionas ir lotynų kalbos mokytojas.
Anglų kalbos dėstyti atvyko mok. H. Skvirblienė, kuri nuo 1945 metų dėstė tą kalbą lietuvių tremtinių gimnazijose Suebecke ir Oldenburge.
Kompozitorius J. Strolia kviečiamas į Diepholz'ą muzikos ir dainų mokytoju.
Inž. Al. Stauskas, buvęs Lietuvoje kūno kultūros rėmuose sporto mokytoju, atvyko dirbti Vasario 16 gimnazijoje. Dėsto kūno kultūrą ir matematik vyr. klasėse, kol pasveiks matematikos mokytojas S. Antanaitis, kuris gegužio viduryje pradės darbą.

- Skautai:

Didžioji dalis gimnazijos mokinių yra skautai. Jie gražiai veikia ir sudaro sąlygas naudingam laisvalaikio praleidimui. Vadovauja sk. v. sklt. O. Gešventas, kuris kartu yra ir bendrabučio vedėjas bei lietuvių kalbos mokytojas Maž. Lietuvos lietuvių vaikams.

Grupė skautų ruošiasi dalyvauti Austrijoje šią vasarą įvyksiančioje tarptautinėje skautų stovykloje /jamboree/ tarp 16000 iš viso pasaulio suvažiavusių skautų. Lėšų šiam reikalui surianko Amerikos lietuviai skautai.

Kitos mokyklos.

- Neustadt'e/Holstein šalia lietuviškos vargo mokyklos steigiamas ir lietuvių vaikams vaikų darželis. Lėšų darželio išlaikymui paskyrė BAFas.
- Augsburg'e - Hochfeld veikia IRO remiama lietuvių pradžios mokykla, kurią lanko 23 mokiniai. Tai bene vienintelė lietuvių mokykla, ku-

ri šiuo metu dar gauna IRO paramą.

- Augustdorf'o pradžios mokykla, išemigravus ir išsikėlus kitur gyventi mokiniams, uždaryta. Paskutinis jos mokytojas Dr. Liderski ruošiasi taip pat emigruoti.

T R U M P A I.

- Svarbiausia lietuvybei išlaikyti knyga laukia leidėjų. Kreipiasi visa eilė asmenų ir mokyklų iš Vokietijos ir užjūrių lietuvių kolonijų ir prašo lietuviškų elementorių. Seniau išleistosios laidos jau senai išparduotos. Žinomas pedagogas ir rašytojas A. Giedrius-Giedraitis baigia ruošti lietuviškų elementorių spaudai. PLB Vokietijos Krašto Valdyba, negalėdama šiuo metu sudaryti pakankamai lėšų, kreipėsi į VLIK'ą ir Lietuvybės Išlaikymų tarnybą, prašydama prašydama pagelbėti šią viso pasaulio lietuviams taip reikalingą ir svarbią knygą išleisti.
 - Vokietijos parlamentas galutinai priėmė taip vadinamą 'DF įstatymą', kuriuo nustatoma teisinė tremtinių Vokietijoje padėtis. Fats įstatymas yra tremtiniams palankus ir suteikia jiems beveik visose srityse lygias teises su vokiečiais.
 - Visu tautybių tremtinių atstovai Vokietijoje įteikė IRO bendrą memorandumą, kuriame nušviesta pervestųjų į vokiečių kūrį tremtinių būklė ir konkrečiais pavyzdžiais nurodyta praktikoje pasitakantis vokiečių įstaigų nepalankus tremtinių atžvilgiu nusistatymas. IRO apsiėmė visais tais reikalais tarpininkauti Bonnos vyriausybėje.
 - "... Jei šiuo metu turime skaičiuoti, kad dar apie 50.000 iki 30.000 DF iki savo amžiaus galo turės likti Vokietijoje, tai Vokietijos vyriausybė ir parlamentas skaito savo garbės pareigą tuos DF lygiai taip traktuoti, kaip ir savo pabėgėlius. Tiek vieni, tiek kiti yra ištikti panašaus likimo ir kadangi mes, vokiečiai, buvome priežastimi kad tie DF apleido apleido save senąsias gyvenamas vietas, tad mes ir norime savo ruoštu prisidėti prie to, kad jiems vakarų Vokietijos respublikos ribose būtų duota nauja tėviškė."

/Ministeris pabėgėlių reikalams Dr. Lukascheck pareiškė savo kalboje Tarptautinėje Raudonojo Kryžiaus konferencijoje Hannoveryje 1951 m. balandžio mėn. 14 d./
 - Bavarijos vyriausybės atstovo Dr. Netwigo protestas Beirato posėdyje dėl to, kad Memmingeno lietuviai, skirstydami iš Amerikos gautas gėrybes, aplenkė 3 šeimas, leidžiančias vaikus į vokiškas mokyklas, charakterizuoja kaipurių vokiečių laikyseną.
 - IRO vyr. būstinės ir tautinių atstovų posėdis 1951.4.4 Hamburge, pirmininkaujant T. J. Bartus.
- IRO veikla iki 1951 m. sausio mėn. 31 d. skaitmenimis:
iš viso emigravo	393.373
" " repatriavo	71.381
dar yra IRO globoje	243.051
viso perėjo per IRO	1.534.181

Emigracijos reikalais pranešta, kad nemaža DF nenusistatė kur emigruoti. IRO kreipiasi į tokius laiškais ir nereaguojančius brauks iš sąrašų.

Naujoji Zelandija. Laukiama smulkesnių informacijų emigracijai. Misija dabar renka kandidatus Turkijoje. Tikimasi, kad ji gegužio mėn. atvyks į Britų Zoną. Tikresnės perspektyvos moterims iki 40 m ir našlėms su vaikais.

Į J. A. Valstybes praktiškai palengvintos išvykimo sąlygos buv. kariams / ex-Baltic Legion etc. / DP Komisija nustatė, kad dokumentų ir sveikatos patikrinimo procedūra bus atliekama toje zonoje, kur buvo atlikta dokumentacija.

Australija. Kandidatai vėl registruojami.

Kanada. Kandidatų registracija praplėsta. Yra pareikalavimo auto - mechanikų ir tekstilės darbininkų.

Anglija. Emigracija tęsiama pagal senas schemas. Laukiama atvyksiant Darbo Ministerijos atstovo namų ruošai kandidatų parinkti.

Fietų Amerika. Išvažiuoja nedidelės grupės į Venecuėlą ir kitur. Leidimų gavimas užtrunka ilgesnį laiką. Lengviau tiems, kurie ten turi giminių arba kurie yra pageidautinų profesijų.

Atstovai pareiškė, kad gaunami nusiskundimai iš išvežtų senesnio amžiaus žmonių į Francuzijos bei Olandijos prieglaudas. IRO atstovai paprašė smulkesnių žinių ir faktų ir paketino šiuos klausimus iškelti atitinkamose institucijose.

- Senelių prieglaudos.

Iš esamų trijų Britų Zonoje senelių prieglaudų vokiečių administracija nori vieną, būtent Adrian-Marshall-Home likviduoti. IRO kol kas su tuo nesutinka ir nori išlaikyti visas prieglaudas.

GINIOS IŠ STOVYKLŲ.

H a n n o v e r' i s.

Hannoverio Stoecken priemiestyje esanti "ACCU" pabaltiečių stovykla bene bus seniausia Vokietijoje stovykla, kur dar gyvena lietuviai. Dar prieš Vokietijos kapituliaciją ten buvo patalpinti Continental fabrike dirbantieji lietuviai. Šiuo metu stovykloje liko 33 tautiečiai. Bendruomenės reikalus tvarko apylinkės valdyba, kurios pirmininkas yra Sukys. Bendruomenės kasą tvarko Mikšiūnas.

Pereitų metų viduryje išemigravus į J. A. Valstybes kapelionui kun. Ruokiui, kuris kelis metus iš eilės su didele meile globojo savo parapigiečius, pasigondama lietuvišką pamaldų.

O l d e n b u r g' a s.

Wehnen, prie Oldenburgo, lietuvių stovykla yra dabar skaičiumi didžiausia visoje Vokietijoje. Taipogi tai vienintelė tautinė stovykla, vien tik lietuvių gyvenama. Jų šiuo metu yra 550. Stovyklos komendantas Breuer, vokietis, ilgas metus gyvenęs J. A. Valstybėse. Cleveland'e, yra labai palankus lietuviams ir nuširdžiai bendradarbiauja su stovyklos komitetu. Komiteto pirmininkas energingas visuomeninkas Vl. Narbutas. Veikia vaikų darželis ir 3 - niu metų pradžios mokykla. Vokiečiai kol kas dar apmoka 4 mokytojus. Gražiai buvo paminėta vasario 15 - toji. Minėjimo aprašymai tilpo keliuose

vokiečių laikraščiuose. Vohnen jaūnimas kolis kartus buvo aplankęs netoliese esančią senelių prieglaudą, kur yra 90 lietuvių senelių ir palinksmino senelius tautiniais šokiais ir dainomis. Stovykloje taip pat veikia lietuviškas kooperatyvas ir svetainė.

R h e i n e / estf.

Prieš metus į didelę ukrainiečių ir lenkų stovyklą buvo atkeltas iš Watenstedt lietuvių būrys. Apsipratę naujoje vietovėje, lietuviai dar didesniu už kitas tautybes procentu dalyvauja stovyklos administravime. Lietuvių bendruomenės pirmininkas p. Šešleris yra kartu ir stovyklos tarybos pirmininkas, nors lietuvių stovykloje tera 6%.

Virš 70 asmenų lietuvių bendruomenę sudaro daugiausia moterys, vaikai, seneliai ir ligonys su mažomis emigracijos viltimis. Tautiniai - kultūrinė veikla tokioje mažoje bendruomenėje svetimųjų tarpe yra ypač sunki, bet ir čia nenuleidžiama rankų: gražiai, iškilmingai minimos lietuvių tautinės dienos ir dalyvaujama bendrame lietuvių tremtinių gyvenime.

Gyvenimo sąlygos čia kiek geresnės kaip kitur, nes vokiečiai bedarbiams ir nedarbingiems duoda maisto, butą, kurą ir šviesą nemokamai ir dar išmoka kišenpinigius. Stovyklos administracija, kurioje yra lietuvių yra kartu ir vokiečių darbo įstaiga. Darbo pasiūly nemaža, bet gyventojai jų vengia, nes iš uždarbio reikia užsimokėti išlaidų ir dažnai telieka tie patys kišenpinigiai, kuriuos gauna ne dirbantieji.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE LIETUVĄ IR LIETUVIUS.

Muencheno Sueddeutsche Zeitung 1951.IV.7 rašo apie Fabaltės sovietizaciją, rusų įgulų padidinimą, pakrančių apsaugą ir komunistų partijos valymus.

Šio laikraščio Stockholmo korespondentas gavęs žinių, kad Fabaltyje laikoma sovietų kariuomenė žymiai padidinta, o Estijos ir Latvijos pakrantės labiau saugomos. Jei prieš kelis mėnesius dar pavyko vienam-kitam estų laiveliui pasprukti, tai dabar pralaužti rusų užtvartą beveik neįmanoma. Ir politiniu požiūriu dabar pakilo žiauresni vėjai. Senesniosios kartos komunistai dabar nustoja įtakos, o rusifikacija pagreitinta. Estijoje pašalintas paskutinis senųjų komunistų, ministeris pirmininkas Arnold Veimer. Vyriausybės priešakyje dabar stovi iki 1949 m. visai nežinomas Aleksej Muurisepp. Veimeris buvo komunistas dar laisvoje Estijoje, o Muurisepp atsirado Taline tik 1949 m. ir greitai padarė karjerą.

Manoma, kad Estijoje pradėtas KP valymas bus išplėstas ir į šiaurę. Suomų komunistė Hertta Kuusinen, kalbama, gavusi įgaliojimus praveisti valymą Suomijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir Danijoje.

Muensterio Westfaelische Nachrichten 1951.IV.9 rašo apie NKVD mirties sąrašus.

Laikraštis nupasakoja lietuvių partizanams patekusių 1940 m. deportacijos sąrašų turinį, kuriame duodami išsamūs profesijų ir asmenų kategorijų sąrašai, pagal kuriuos "automatiškai" atliekami areštai. Laikraštis pabrėžia tos žinios aktualumą.

Uelzeno Allgemeine Zeitung der Lueneburger Heide 1951.IV.11 rašo ar Klaipėdiečių kančių kelią nuo lietuvių priespaudos iki Hitlerio.

Rašėjas Kurt Doering, Schosterfe, neobjektyviai ir su neapykanta

rašų apie Lietuvą ir lietuvius.

1923 metais lietuvių sukilėliai, faktiniai civiliai apgęnti kareiviai, nušlavę mažą prancūzų įgulą ir krašto policiją. Nuo to laiko prasidedęs sistematiškas šitame nu amžių vokiškame krašte gyventojų kančių kelias. Klaipėdos mieste plevesavo geltonai-žaliai-raudonos vėliavos mažos šalutės, kuri kaip anglij s vasalinė valstybė visiškai neturėjusi egzistencijos teisės. Prasidėjusi beatodairinė krašto lituanizacija, pradedant nuo vietovių sulietuvinimo ir baigiant spaudos suvaržymu. Toliau rašėjas kelia į padanges "patriotus" Martyną, Kaki su jo "Memeler Dampboot", Boettcherį ir dr. Schreiberį, mini Sasso - Neumano 1933 m. bylą ir stočių lietuviškus pavadinimus "Klaipėda" ir "Šilutė", kuriu nickas nežinojės. 1927 m. karo stovis dar labiau užgniaužęs laisvąją spaudą ir 1933 m., Vokietijos Reicho spaudimu cenzūra buvusi nuimta.

Kai 1939 m., Klaipėdos kraštas pagal tarpvalstybinę sutartį grįžęs prie Vokietijos, prasidėjusi Hitlerio epocha. Klaipėdiečiai, taip sa kant, patekę iš vienos nelaimės į kitą, nes Goebelso propagandos pažadai beveik visai nebuvo įvykdyti. 1944/45 m. žiemą, beprasmiškai ginant Klaipėdą, ji buvo didžia dalimi sunaikinta. Nors rusų žiniomis daug kas atstatyta, bet ten likusiųjų arba rusų propagandos atviliotų tautiečių gyvenimas esąs visokiu kančių virtinė.

Swinemuendėje likusiems vokiečiams miesto pakraštyje esąs įrūštas "ghetto", atskirtas aukšta medine tvora ir saugomas rusų kareivių. Ten gyvena rusų sulaikytieji vokiečiai specialistai. Kiti vokiečiai, apie 1000 iš buvusių 30000, busią išgabenti į stovyklą ties Fuers-tenwalde.

TARYBINĖS SPAUDOS PUSLAPIUOSE.

- Kiek uždirba Lietuvos ūkininkas?
/Iš K. Poželos vardo kolūkio pirmininko Kazio Mackevičiaus ataskaito Atskaitiniais metais Karolio Poželos vardo kolūkis gav. apie 350 tūkstančių rublių pajamų. Beveik pusė šios sumos sudaro pajamos iš gyvulininkystės. Skirstant natūralias ir pinigines pajamas, pirmoje eilėje atsilyginta valstybei ir už MTS atliktą darbą, sudaryti visuomeniniai fondai. Likusi pajamų dalis paskirstyta už darbdarinius. Už kiekvieną darbdarį kolūkiečiai gauna po 1.72 kilogramo grūdų, po 2 klgr., pašaro. Po 113 gramų cukraus ir po 1,5 rublio.
- Kaip ūkininkaujama Lietuvos kolūkiuose?
Vabalninkas. Rajone yra visos sąlygos laiku pasiruošti sėjai. Tačiau eilėje kolūkių šis darbas neleistinai delsiamas. Vos tik keli kolūkiai pilnutinai apsirūpino sėjai reikalinga sėkla. "Rytajaus", "Naujosios Vagos" ir kai kuriuose kituose rajono kolūkiuose iki šiol tebežlugdomas derliaus kūlimas. Blogai derliaus kūliną vykdo Vabalnink MTS.
... Bet /Mažeikių/ rajone yra ir tokių kolūkių, kuriuose pasirūpimai pavasario sėjai neleistinau delsiama. "Naujosios gyvenimo" kolūkyje sėklos supylimo planas įvykdytas tik 35%. Čia dar visiškai nepradėtas žemės ūkio inventoriaus remontas. Panaši padėtis "Pažangos", "Už taiką" Tarybinės žvaigždės kolūkiuose. Rajone yra eilė kolūkių, kurie dar nepradėjo vežti mineralinių trąšų.
- Štai kaip "emigruojama" iš Lietuvos.
Almaatos radijas Centrinėje Azijoje praneša, kad paskutiniųjų šešių mėnesių bėgyje į Kazakstyną ir Turkmenijos sovietines respublikas atkelta daugiau kaip 160000 ostų, latvių ir lietuvių šeimų. Deportuctų

žmonių skaičiaus pranešėjas neminėjo. Į Turkmeniją atkelta taip pat "keleta šimtu tūkstančių" ukrainiečių, baltarusių ir moldavų, kurie naujose savo gyvenvietėse "pavertė per šimtus metų neeksploatuotas stepes geriausia ariama žeme." Visi atkeltieji, kaip baltiečiai taip ir kiti, "patys norėjo persikelti į tas geresnes vietas".

Kaip dabar Lietuvoje prekyba tvarkoma?

Eilė prekybos darbuotojų vis dar labai blogai organizuoja savo darbą, neaprupina pirkėjų dargi tomis prekėmis, kurių turi visiškai pakankamai. Štai, pavyzdžiui, prieš kurį laiką buvo patikrinta visa eilė Vilniaus srities Vartotojų kooperacijos krautuvų. Pasirodė, kad daugelyje šiu krautuvų nebuvo druskos, muilo, tabako gaminių...
....Prekybinėse organizacijose vis dar neišgyvendinta tokia negerovė, kaip grobstymai. Tokių atsitikimų ypač būta Kauno prekybos įstai gose, o taip pat eilėje kitų miestų ir rajonų. Ypatingai daug grobstymų buvo prileista Vartotojų kooperacijoje, kur įvairūs vagys ir apgavikai išgrobstė prekių už milijonines sumas...

O kur ieškoma kaltininkų?

Dėl to, kad Vartotojų kooperacijos, Prekybos ministerijos vadovai nerodo reikiamo budrumo. Į prekybos tinklą vis įlenda buvusių pirklių, spekuliantų, buožių ir kitų svetimų ir priešiškių elementų.

Štai, savo laiku Kėdainių rajono vartotojų kooperacijoje dirbo smetonininkas Rimša. Okupacijos laikais jis buvo aktyvus hitlerininkų pakalikas. Ko galima tikėtis prekybos darbe iš tokio užkietėjusio darbo žmonių priešų? Argi nuostabu, kai po jo nušalinimo buvo rasta išėikvojimų daugiau kaip 150 tūkstančių rublių.

....grobstymai prekybos įmonėse yra viena klasinių priešų kovos formų. Priešai tyčia įlenda į prekybą, kad keltų tarybinio pirkėjo nepasitikėjimą, griautų tas įmones iš vidaus. /"Tiesa, vedamasis. 1951. 3. 25

Kas valdo ir atstovauja Lietuvą?

Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos deputatais vieningai išrinkti: J. V. Stalinas, V. M. Molotovas, G. M. Malenkovas, A. J. Sniečkus, M. A. Gedvilas, J. A. Paleckis. Deputatais į Lietuvos TS? Aukščiausiąją Tarybą vieningai išrinkti "Inkaro" gumos fabriko- avalynės kombinato darbininkė Bglinskienė, "Kauno Audinių" priešakinė audėja Rickevičienė, Klaipėdos "Trinyčių" kombinato darbo pirmėnė Baklujevienė, Siaulių rajono "Gegužės Pirmosios" kolūkio kiaulininkė, Socialistinio Darbo Didvyris Vitkienė, Žeminių tarybinio ūkio darbininkas, Socialistinio Darbo Didvyris Zmiejauskas, Pasvalio rajono "Atžalyno" kolūkio pirmininkas Bedalis, Dusėtų rajono Marytės Melnikaitės vardo kolūkio pirmininkas Skaradinskas, Šakių rajono "danovo vardo kolūkio pirmininkas Remenčius, Vilniaus universiteto rektorius prof. Bučas, rašytojas Baltušis. Lietuvos TSR Mokslų akademijos tikrasis narys Mažylis, Liaudies ansamblio vadovas, stalininės premijos laureatas Švedas, Lietuvos TSR Mokslų akademijos viceprezidentas Žiugžda, Vilniaus konservatorijos docentas Sodeika ir visa eilė kitų. /Tėvynės Balsas, 1951. 3. 5./

Visur tie sabotažai... netgi ir kinuose nesusitvarkoma.

.... Kolmės rajono kino administracija neleistinai elgiasi su tarybiniais žiūrovais. Į Kražių MTS atsiunčiami skelbimai, kuriuose nurodomas filme pavadinimas, jo demonstravimo laikas ir vieta. Šie skelbimai išklijuojami. Žiūrovai, be abejo, noriai nurodytu laiku atvyksta pamatyti žadamų parodyti filmų. Tačiau ateina laikas, kai jau turėtų prasidėti kino seansas. Praeina dar valanda, laikas bėga ir... susirinkusieji su didžiausiu nusivylimu grįžta namo. Ypatingai blogai yra tai, kad šitokie atsitikimai dažniausiai įvyksta darbo dienomis. Taip mūsų kolektyvas buvo apgautas 4 kartus.

/s. Andrijauskas, Kražių MTS direktorius/

KĪŅU TAUTYBIŅ BENDRUCMENĒS.

L a t v i a i.

- Visā latviu išeivijā skaitosi atstovaujanti Latviu Tautinē Taryba, kuri yra Vokietijojē. Latvians sparčiai iš Vokietijas emigruojant - iki šiol jau išeimigravo apie 30% - jaučiamas reikalas Latviu Tautinē Tarybā perorganizuoti. Taryba šiomis dienomis išsiuntinējo visoms latviu organizacijoms pasiteiravimus, prašydama jas pasisakyti įvairiais organizacijā liečiančiais klausimais.
 - Latviu Centro Komiteto išdininkas praneša, kad 1951 m., pirmajame ketvirtyje /1 sausio - 31 kovo/ Centro Komitetas turėjo 19.211.23 DM pajamų ir išlaidų. Iš tos sumos 10000,-DM gauta solidarumo mokesčių, o likutis - įvairios kitos pajamos. Antram ketvirčiui priimta sumata 13.000.- DM ribose. /Latvija, 1951.4.21./
 - Artimiausiu laiku bus praveisti Latviu Centro Komiteto rinkimai. Dabartinį Latviu CK sudaro: pirmininkas V. Janums, nariai: J. Celms, J. Niedra, V. Skaistlauks, P. Balodis.
- Latviu CK pirmininkas V. Janums vyksta į Prancūzijā susipažinti su Latviu gyvenimu Prancūzijoje ir ištirti gyvenimo sąlygų senelių prie-glaudose, iš kur gaunama daug nusiskundimų. /Latvija, 1951.4.7./
- Latviu Tautinis Fondas Skandinavijoje paskelbė išleisias 1940/41 m. į Sovietų Sąjungā deportuotų latviu sąrašus. Prieš tai grieštai už-protestavo Latviu Tautinē Taryba ir Latviu Centro Komitetas Vokietijojē bei Latviu Trentinių Bendruomenē Anglijojē, kaip priežastis nu-rodydamos, kad nieko naujo pasauliui tuomi nebus atskleista, o kraš-te likusiems latvians galėtų daug pakenkti. Kad tai išeitų į naudā, tik sovietams ryškiai matyti iš to, jog bolševikai platina tarp Sve-dijoje gyvenančių latviu anoniminius lapelius, nukreiptus prieš asmenis, kurie protestuoja prieš tų sąrašų paskelbinā. /Latvija, 1951.4.13./
 - Latviu Tautinės Tarybos posėdyje š.m. balandžio mėn. 15 d., Latviu CK pirmininkas referavo, kad latviai trentiniai smarkiai vėrbuojami į prancūzų svetimšaliu legionā. Latviu Tautinē Taryba pataria savo tautiečiams nuo stojimo į legionā susilaikyti. /Latvija, 1951.4.18./

U k r a i n i e č i a i.

- "Sucasna Ukrajina" š.m. kovo mėn. 13 dienos numeryje patalpino už geležinės uždangos esančio ukrainiečių Vyr. Išlaisvinimo Komiteto Informacijos Biuro vedėjo, UPA majoro P. Foltavos kritikā "Amerikos Balsas" transliacijų atžvilgiu. Pagrindinės tos kritikos mintys yra sekančios:
 1. Sovietinės mėsės reikia išjudinti iš jų dabartinės apatijos, pak-eisti jų pažiūras, kad jos yra viso pasaulio apleistos ir bejėgės bolševikinės tiranijos aukos. Todėl nevykusi yra "Amerikos Balsas" propaguojamoji politika, kad vakarų valstybės visiškai nepasiryžusios kištis į kitų tautų vidaus reikalus.
 2. Yra netikslu kritikuoti bolševikinę santvarkā iš kapitalistinio matymo taško.
 3. Bolševizmas turėtų būti kritikuojams iš atskirų bolševikinės Maskvos pavergtų tautų pasaulėžiūros taško, pabrėžiant reikalā per-tvarkyti bolševikinę imperijā suteikiant tautinę ir valstybinę ne-priklausomybę visoms sovietų Sąjungos tautoms.
 4. "Amerikos Balsas" turėtų kiekviena proga iškelti aktyvios antibolševikinės kovos Sovietų Sąjungos viduje momentā ir ukrainiečių rezis-tencijā. / ABN Korrespondenz Nr.4, April. 1951./

- "Ukrainskij Samostijnik" Nr. 14 straipsnyje "Ukrainiečių pašto ženklai privalo būti visuose laiškuose" ragina vartoti papildomai ukrainiečių pašto ženklus. Juos leidžia Nelegalus Ukrainos Pašto Užsienio skyrius propagandos tikslais ir sudaryti Nelegaliam Paštui lėšų.
- "Visti" /Ukr. Belgija/ Nr. 8 aprašo IV rajoninį SUM /Ukr., Jaunimo Sąjunga/ Belgijoje suvažiavimą 1951 metų balandžio mėn. 1 dieną. SUM turi belgijoje 731 narį. Plačiai užsiima kult.-savišv. darbu. Daug paskaitų Ukrainos pažinimui. Veikia 12 dramos, 3 chorų ir 6 baleto rateliai. 9 knygynėliai su 1215 knygu. Sarlerua įsteigtas liaudies universitetas. kuris turi 35 klausytojus. Metinės pajamos 77.993,15 fr., /Narių mokesčiai 40.609,50 fr./ ir išlaidos 70.295,01 fr. Išrinkta valdomieji organai.
- "Ukrainskij Samostijnik" Nr.14, 3.4.51 talpina A. B. N. nelegalios Belgijoje radio stoties dalyvio straipsnį "Kaip tai buvo". Stotis A. B. N. gen. Taraso Čupinkos vardu buvo įrengta perduoti antibolševikines žinias ir informacijas pavergtai Ukrainai. Dalyviams teko kasdien dirbti po 12 - 14 valandų. Vargais negalais aparatą pasisekė pastatyti ir tinkamai izoliuoti. Prasidėjo kasdien dvivalandiniai perdavimai. Veikė stotis neilgai. Policija dalyvius atitavo. Prasidėjo tardymas. Jis tęsėsi mėnesį. Teisme kaltinamieji pareiškė neveikę prieš Belgiją, o veikę prieš bolševikus-pavergėjus. Ginklus turėję tik stočiai apginti ir patys juos atidave policijai. Teismas du dalyviu nuteisė po vieną mėnesį kalėjimo ir po 100 fr. baudos, o trečią lygtinai.
- "Ukrainskij Samostijnik" Nr. 15 skelbia Vykdamosios Tarybos Amerikiečių Bičiuliu A. E. N. /Antibolševikinio Tautų Fronto/ atsišaukimą. Organizacijos centras - New York. Tikslas - kovoti su rusišku komunizmu-bolševizmu ir jo penktomis kolonomis JAV valstybėse, demaskuoti komunizmo-bolševizmo tikruosius tikslus, palaikyti religinių organizacijų kovos pastangas, aiškinti komunizmo-bolšev. sistemos nehumaniškumą, prieš pastatant demokratinę santvarką, padėti visoms kovojančioms prieš komunizmą-bolšev., jėgoms.
- "Ukrainskij Samostijnik" Nr. 16 straipsnyje "Ne viskas gerai Sovietų Pabaltijoje" nurodo į aukštų pareigūnų pakeitimus ir kitokius valymus. Neseniai Estijos Ministeris Pirmininkas A. Vaimen pakeistas A. Muurisepp /esąs rusų kilmės/. Vedama propaganda prieš amerikiečius ir anglus. Būk jie visą laiką per Pabaltijo valstybes kariškai krikę TSRS. Pav. "Sovietskaja Litva" paskelbus amerikiečių piktadarysčių Lietuvoje 1919-20 m., dokumentų eile. Pateikiamos žinios, kiek tais metais Amerika atsiuntė į Lietuvą įvairių ginklų kovai prieš bolševikus. Be to, nurodoma, kad anglai ir amerikiečiai daug prisidėjo komunistų sukilimui Panemunėje 1920 metų pavasarį likviduoti.
- Ukrainiečių laikraštyje "Danok" Nr. 6. 1951. 4. 14 A. Mikulin polemizuoja su "Vlasovcu" laikraščiu Argentinoje "Podina". "Rodina" ragina plačiai informuoti spaudą, kad komunistas ir rusas, TSRS ir Rusija esančios visai skirtingos sąvokos. A. Mikulin su tuo pilnai sutinka, bet savo keliu jis prikiša ir komunistams ir "Vlasovcams" ir kitiems sąjūdžiams vienos - nedalomos Rusijos tendencijas ir, jau geriausiu atveju, norą vaidinti "vyresnio brolio" rolę. Jis siūlo su vardu "Rusija" rišti teritoriją, Maskvos kunigaikštystę Jono Kalitos laikų ribose. Iki šitokia padėtis nebus įgyvendinta, nebus žemėje taikos.

L e n k a i.

- "Polak" Nr. 14 nušviečia lenku kariuomenės pertvarkymą. Kariuomenės perorganizavimas eina pilnu tempu. Buvusi prie gen. Zymierskio

- 11 -

230000 vyrų armija, perėmus jos vadovavimą sovietiniam gen. Pokossovskii jau pasiekė 500000. Gaunama iš Rusijos lėktuvų, ginklų. Politinius armijos komisarų ruošia dvi specialios mokyklos. Numatoma esą įsteigti Maskvos pavyzdžiu karo akademija /politinė/.

Sovietų kariuomenė Pytu Vokietijoje siekia 620000 vyrų, suvestų į 23 divizijas ir 9 - nias lakūnų grupes su 360 lėktuvų.

- "Ostatnie wiadomosci" Nr. 39. Tarpautinis Trentinių Menininkų Draugijos Amerikoje Organizacinis Komitetas kviečia visus, visų tautybių trentinius menininkus pranešti komitetui apie save ir savo veikalus. Numatoma greitai laiku organizuoti New Jorke didelę parodą. Adresas: Mr. Elemer K. Kezdi, Secretary of the Preparatory Committee "International Society of Exilee Artists", 63 - 03, 41 Avenue, Woodside, L. I. N. Y. U. S. A.

- "Ostatnie wiadomosci" Nr. 41 praneša, kad lenkų kilmės kongresmanai Padeusz Machrowicz, Jan Lesinski jr., ir Jan Kluczynski padarė Peprerentantų Pūmuose pranešimus ryšium su 33 metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimu. Jie aukštai įvertino lietuvių tautą ir reiškė vilties, kad bus atgauta Nepriklausomybė.

- "Informacja Prasowa" Nr. 260, 5. 4. 51. Unesco reikalu. Belgijos Jezuitų savaitraštis "De Linie" puola Unesco, kviesdama pasaulį arčiau stebėti šią organizaciją. Kuo pat pradžios ši organizacija buvusi komunistų įtakoje, dabar gi pasireiškusi joje stipri ateistinė įtaka.

Vidurinis ir Pytu Europos Institutas, kurio uždaviniu bus panaudoti ir koordinuoti trentinių profesorių, laikraštininkų, ekonomistų ir rašytojų mokslinius darbus ir bandymus pradėjo savo veikimą New York tuo tarpu kaip Institutą Organizacinis Komitetas. Instituto darbuose dalyvauja daug žymių asmenybių. Pagal statutą Institutas studijuos už geležinės uždangos padėtį, tautinės kultūros išlaikymą emigracijoje ir kita.

- "Ostatnie wiadomosci" Nr. 45 atspausdino iš IRO biuletenio "New Report" emigruojantiems į Kanadą patarimus:

1. Nelygink Kanados gyvenimo su buvusiu Europoje,
2. Nepasakok kuo buvai savo buvusioj tėvyneje,
3. Neužmiršk jaustis ko esi vertas.
4. Nebendrauk su kanadiečiais,
5. Nekurk naujų tautinių grupių.

S l o v a k a i.

- Didžiojoje Britanijoje gyvenantieji slovakai susiorganizavo į D. Britanijos Slovakų Draugiją, kurios tikslai yra poseletti slovakų tradicijas ir kultūrą ir kovoti už savo krašto nepriklausomybę. Draugija apjungia visus slovakus be pasaulėžiūros ir tikybės skirtumo. Draugijos pirmininku išrinktas Dr. E. Bons. /Latvija. 1951. 4. 7./

Išgavojo dar vieną paragrafą, kuriuo prisidengiant bus kišami nekalti pavergtųjų tautų žmonės į kalėjimus ir vergų stovyklas. Kaip ir viskas propaganda paremtoje politikoje, jis skamba gražiai:

TAIKAI GINTI ĮSTATYMAS.

T. S. R. S - ges Aukščiausioji Taryba, vadovaudamosi aukštaisiais tarybinės taikos politikos, siekiančios pasaulinės taikos ir draugingų

- 12 -

santykiu tautų tarpe, principais - pripažįsta, kad sąžinė ir teisinė sąmonė tautų, vienos kartos bėgyje pakėlusiu dviejų karų baisenybes, negali sutikti su kai kurių valstybių agresingų sluoksnių vedama karo propaganda ir solidarizuoja su antrojo pasaulinio taikos šalininkų kongreso atsišaukimu, kuris išreiškia viso pažangaus pasaulio valią, kiek tai liečia nusikalstamos propagandos uždraudimą ir pasmerkimą.

Aukščiausioji T.S.R.S - gos Taryba nutarė:

1. Skaityti, kad karo propaganda, kokia forma ji bebūtų vedama, kenkia taikos reikalui, sudaro naujo karo pavojų ir dėlto yra didžiausias nusikaltimas prieš žmoniškumą.
2. Asmenis, karo propagandos kaltininkus, perduoti teismui ir teisti kaip sunkius kriminalinius nusikaltėlius.

/-/N. Švernikas, T.S.R.S. Aukšč. Tarybos Prez. Firmininkas

/-/A. Gorkin, T.S.R.S. Aukšč. Tarybos Sekretorius

Maskva, Kremlius, 1951. 3. 12.

PASKYRĖ PABĖGĖLIŲ BANKO DP SKYRIUI DIREKTORIŲ.

Šiomis dienomis Pabėgėlių Banko vadovybė paskyrė ukrainietį Dr. L. Makarušką šio banko DP skyriaus direktoriumi. Dr. L. Makaruška yra kilęs iš Lvovo ir buvęs Lenkijos parlamento narys.

Iš 32 įvairių tautybių kandidatų, kurie buvo pristatyti IRO vyr. būstinei Muenchene, ši įstaiga pristatė Ženevai 7 kandidatus, o pastaroji pasiūlė kandidatais į minėto banko direktorius tris: vengrą, latvių ir Dr. L. Makarušką.

xxx oJo xxx

Dar galima užsisakyti:

1. LIETUVIŲ KALBOS VADOVA, paruoštas prof. Dr. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko ir J.M. Laurinaičio
2. FRINCAS IR ELGETA, vertimą iš anglų kalbos /Mark Twain'o/ šių leidinių platintojams duodamos atitinkamo % nuolaidos.

Didesniais kiekiais užsisakyti galima FLB Vokietijos Krašto Valybos leidykloje. /20a/ Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 7, Germany, British Zone. Atskirais egz., galima pirkti pas viso pasaulio lietuviškų kolonijų knygų platinimo atstovus.

Nepraileiskite progos!

/21a/ Bad Salzufflen,
Baumstr. 17,
V o k i e t i j a